

KAM ir VŠĮ Karių teisių gynimo centro susitikimas buvo abipusiai naudingas

Karštas Komentaras - 22 lapkričio, 2014

Iš kairės: Lietuvos kariuomenės vado pavaduotojas plk. RUPŠYS, KTGC direktorius Vakarų Lietuvoje Alvydas JOKŠAS, KTGC gen. direktorius Laimonas JAKAS, KAM kancleris Tomas GRAŽIŪNAS, KAM teisės departamento direktorius Sergejus MONTVILA

2014-11-20 dieną įvyko pirmasis Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) ir VŠĮ “Karių teisių gynimo centro” (toliau – KTGC) oficialus susitikimas Vilniuje. KTGC pateikė eilę problemų, kurias KAM ir Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) atstovai pripažino ir pritarė KTGC pozicijai dėl sužeistų karių socialinių garantijų, PKT sutarties nutraukimo kario iniciatyva, atestavimo tvarkos tobulinimą, nuobaudų pagal drausmės statutą taikymo skaidrinimą, karių rotacijos ir perkėlimo tvarkos tobulinimą. Kad šiai dienai šios problemos turi būti išspręstos, sutarė abi pusės.

Susitikimo metu KAM kancleris pareiškė, kad labai teigiamai vertina KTGC veiklą, kuria siekiama padėti gerinti Lietuvos karių socialines garantijas, tobulinti kariuomenę.

Tokios pačios nuomonės buvo ir LK vado pavaduotojas, kuris taip pat pažymėjo, kad ir paties Lietuvos kariuomenės vado gen. mjr. Jono Vytauto ŽUKO nuomonė apie KTGC veiklą yra teigiama.

Pirmiausia, susitikimo metu buvo aptarta PKT sutarties nutraukimo galimybė paties kario sprendimu, kuri šiai dienai yra aktuali kariams. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą, profesinės karo tarnybos (toliau – PKT) kariai neturi teisės nutraukti sutarties be KAM pritarimo. KAM ministerijos teisės departamento direktorius S. Montvila pritarė, kad

Keičiama, o toks KTGC siūlymas yra labai sveikintinas ir suprantamas. Jis pabrėžė, kad PKT sutartis yra tobulintina, kadangi šiai dienai net ir patys vadai, matydami, kad yra teisinga nutraukti sutartį su kariu, išreiškusiu tokį norą, tokiam sprendimui priimti teisiškai neturi galimybės. Pasak plk. Rupšio: "Atrodo, tai yra teisiška, bet ar tai yra teisinga tų karių atžvilgiu?".

Atrasis klausimas, kurį KTGC pristatė KAM kancleriui ir LK atstovams – karių atestatų pildymo tvarkos spragos, leidžiančios manipuliuoti karių tarnybos perspektyvomis. Buvo pateikti pavyzdžiai, kada pagal aukštesnių vadų pageidavimus atestatai dažnai būna perrašomi į neigiamus, atsižvelgiant ne į karių nuopelnus, o į asmenines vadų ambicijas.

Tiek KAM, tiek LK atstovai sutiko, kad pasitaiko piktnaudžiavimo "neigiamų" atestatų surašymu, dėl ko kariai yra priverčiami palikti struktūrą. Todėl reaguodama į tai, susitikimo metu KTGC pasiūlė KAM ir LK atstovams apsvarstyti galimybę ateityje įteisinti tokį teisinį reguliavimą, kuriuo remiantis kariams, apskundusiems neigiamą atestatą, būtų stabdomas tų karių atleidimas iš tarnybos iki tol, kol nebus išnagrinėtas tokio "atestato" teisėtumo klausimas.

Tiek KTGC, tiek KAM ir LK atstovai sutarė, kad atestavimo tvarka neturėtų būti įrankis atleisti kario iš tarnybos, o priešingai, atestatas turėtų būti priemonė padėti kariui tobulėti. LK vado pavaduotojas taip pat sutiko, kad "atestavimas neturėtų būti instrumentas ką nors nubausti", todėl atestavimo tvarkos keitimas yra vertas dėmesio klausimas.

KAM kancleris p. T. Gražiūnas pritarė, kad ši problema turi būti sprendžiama. Be to, buvo pripažinta, kad yra ganėtinai sudėtinga situacija, kada dar paties KAM ministro nesant išnagrinėtam skundui dėl tokio atestato, jau prieš tai KAM ministras pagal dabartinę tvarką ir reglamentą jau būna pasirašęs kario atleidimo iš tarnybos įsakymą.

Trečiasis klausimas, kurį KAM, LK ir KTGC aptarė – laisvu metu nuo tarnybos karių atsakomybė dėl padaryto administracinės teisės pažeidimo (toliau – ATPK). KTGC atstovas Alvydas Jokšas paaiškino, kad negalima bausti kario du kartus už tas pačias faktines aplinkybes ir pateikė keletą pavyzdžių.

^

Nors diskusijos pradžioje LK vado pavadootojo ir teisės departamento atstovo Teisučio Jasiulionio pozicija buvo kiek kitokia – jų nuomone, karys turi budėti 24/7 nepaisant to, kad karys yra namie laisvu metu nuo tarnybos.

Šiandien kariuomenėje už tą patį ATPK pažeidimą vieni kariai yra atleidžiami iš tarnybos, o kiti – ne, todėl tai yra didelė problema, kurią, pasak KAM ir LK atstovų, yra būtina išspręsti, reikia suvienodinti atsakomybę visiems kariams, nepaisant to, koks yra kario statusas ar tarnybos vieta.

KTGC atstovas Laimonas Jakas dar kartą pabrėžė, kad negalima kario bausti du kartus už tas pačias faktines aplinkybes ir, kad nuobaudos skyrimo griežtumo nustatymo tvarka turi būti aiški, t.y. kokiais kriterijais turi vykti nuobaudos parinkimas.

KTGC vertinimu, LK ir KAM vadovybė konkrečiais atvejais pergriežtai pasielgia su kariais, kaip, pavyzdžiui, su kariu, kuris LK sėkmingai ir drausmingai tarnavo 19,5 metų ir likus 6 mėn. iki pensijos buvo atleistas iš tarnybos be teisės gauti pensiją. Šiuo atveju LK vado pavadootojo asmenine nuomone, toks priimtas sprendimas atleisti karį iš tarnybos likus pusei metų iki pensijos, galėjo būti per griežtas (neteisingas).

Bendra nuomonė tiek LK, tiek KAM pozicija – kariai, padarę ATPK pažeidimą, t.y. vairavę neblaivi transporto priemonę, turi būti drausminami, tačiau drausminė nuobauda turi būti parenkama individualiai kiekvienam atvejui atsižvelgiant į kario charakteristiką, tarnybos eigą, ATPK pažeidimų istoriją, kad ne visada yra teisinga atleisti karį iš tarnybos neatsižvelgiant į visas šias aplinkybes, nes pati nuobaudos esmė yra drausminti, bet nežlugdyti kario.

Todėl reaguojant į LK ir KAM pasisakymus, KTGC pasiūlė parengti konkrečias drausminės nuobaudos taikymo nuostatas, pagal kurias būtų aišku, kaip turi būti parenkamas drausminės nuobaudos sunkumas, kadangi šiai dienai nesant tokiai tvarkai, atsiranda "pilkoji" zona vadams patiems spręsti KDS numatytos nuobaudos griežtumą remiantis savo subjektyvia nuomone, ir kartais net tuo piktnaudžiauti.

Ūra jau pateiktas KAM parengtas teisės akto projektas dėl sužeistų karių socialinių garantijų, kuris šiuo metu yra derinamas LR Teisingumo ministerijoje. KTGC paprašius pateikti projektą peržiūrai ir pastaboms pateikti, KAM kancleris pritarė šiai minčiai.

Penktasis klausimas, kurį KTGC aptarė su KAM ir LK atstovais – žuvusių karių šeimoms išmokų pagal organizacinį įsakymą išmokėjimo problematika. Buvo pateikti dviejų mirusių (žuvusių) karių atvejai, kada KAM tarnybinių tyrimų komisija priėmė sprendimus, kuriais nurodė, kad tų karių šeimoms nepriklauso išmokos. KTGC griežtai pasisakė, kad tokios išmokos turėjo būti išmokėtos, o KAM ir LK turėtų elgtis atsakingiau, kadangi tokiais sprendimais nėra padedama kurti patrauklios kariuomenės įvaizdis visuomenėje, kada KAM tarnybinio tyrimo komisija visais įmanomais būdais siekia išvengti priimti sprendimą susieti kario mirtį su tarnybinių pareigų vykdymu.

LK vado pavaduotojas plk. Rupšys pritarė, kad LK komplektuodama karius padaliniuose, priimdama vis daugiau karių, turėtų prisiimti kartu ir daugiau atsakomybės tokiais atvejais. KAM kancleris pasiūlė ateityje smulkiau išanalizuoti šią problemą.

Šeštoji problema, kurią KTGC pateikė KAM ir LK atstovams – karių perkėlimo ir rotacijos tvarkoje egzistuojančios spragos, leidžiančios vadams piktnaudžiauti tarnyba ir be pagrindo perkelti ar rotuoti karį, neatsižvelgiant į paties kario nuomonę, nesant tarnybinio būtinumo.

LK ir KAM atstovai pripažino, kad šiai dienai teisiniame reguliavime tokios sąlygos vadams piktnaudžiauti karių perkėlimu (rotacija) yra, todėl būtina papildyti perkėlimo (rotacijos) tvarką, kuri ribotų tokias galimybes.

Susitikimo metu KTGC pasiūlė vieną iš sprendimo būdų tvarkoje atlikti pakeitimus, kuriais remiantis kario, apskundusio tokį perkėlimo (rotacijos) sprendimą, perkėlimas būtų sustabdomas iki kol nebus išspręstas tokio sprendimo dėl kario perkėlimo (rotacijos) teisėtumo klausimas. Todėl susitikimo metu buvo nuspręsta, kad šiuo klausimu būtinai reikės susitikti dar kartą ir smulkiau aptarti tinkamiausius sprendimo būdus.

KTGC pateikė siūlymą suteikti sąlygas KTGC dalyvauti KAM tvarkos aprašų ar nuostatų rengime iki jų patvirtinimo. KAM kancleris pripažino, kad KTGC prisidėjimas prie teisės aktų tobulinimo, ypač iki jų priėmimo, būtų itin svarbus. KAM teisės departamento direktorius Sergejus Montvila taip pat pritarė, kad KAM galėtų atsižvelgti į KTGC pastabas, siūlymus. Todėl šalys susitarė 2015 m. sausį vėl susitikti prie apskrito stalo ir detalai išanalizuoti vieną iš aukščiau nurodytų problemų bei priimti atitinkamus sprendimus jai pašalinti.

Norėtume padėkoti KAM kancleriui Tomui Gražiūnui, LK vado pavaduotojui plk. Rupšiui ir teisės departamentų vadovams už puikiai pavykusį konstruktyvų susitikimą ir teigiamą požiūrį KTGC pateiktais klausimais. Todėl tikime, kad bendradarbiaujant ateityje KAM, LK ir KTGC bendras darbas padės tvirtus pamatus tinkamam socialiniam dialogui.